

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Річними очними Загальними зборами
акціонерів
АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
«СТРАХОВА КОМПАНІЯ
"КРАЇНА»
Протокол № 57 від 25.06.2024

Голова Загальних зборів акціонерів

/Пустовалова Е.Е./

Секретар Загальних зборів акціонерів

/Бородін Є.В./

**СТРАТЕГІЯ
УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ
АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
«СТРАХОВА КОМПАНІЯ «КРАЇНА»
(версія 1.0.)**

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	3
2. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ, СКОРОЧЕННЯ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ	4
3. ПРИНЦИПИ ТА ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ	6
4. ОСНОВНІ ВИДИВ РИЗИКІВ СТРАХОВИКА	9
5. РИЗИК-АПЕТИТ, ЛІМІТИ ЗА ВИДАМИ РИЗИКІВ	11
6. МОНИТОРИНГ, КОНТРОЛЬ ЗА ОБСЯГАМИ ПРИЙНЯТОГО РИЗИКУ ТА ЕСКАЛАЦІЯ ПОРУШЕНЬ	12
7. ПРИНЦИПИ ТА ПІДХОДИ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПРИЙНЯТНОГО СПІВВІДНОШЕННЯ ДОХІДНОСТІ ТА РИЗИКІВ	12
8. ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ЩОДО УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ТА ЗВІТУВАННЯ	13
9. УПРАВЛІНСЬКА ЗВІТНІСТЬ ПРО РИЗИКИ	13
10. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ	14

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Стратегія управління ризиками АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «КРАЇНА» (далі – Стратегія) є верхньорівневим внутрішнім нормативним документом АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «КРАЇНА» (далі – Страховик), що регламентує процес впровадження стратегії управління ризиками (далі – процес управління ризиками), які визначають основні цілі, ключові принципи управління ризиками та підходи до управління ризиками, що притаманні діяльності Страховика, організаційні основи побудови системи управління ризиками в Страховику, порядок, строки та періодичність надання Наглядовій раді Страховика управлінської звітності про ризики.

1.2. Система управління ризиками є частиною загальної системи корпоративного управління, спрямована на забезпечення стійкого розвитку Страховика, ефективного функціонування та забезпечення відповідності діяльності Страховика вимогам чинного законодавства та внутрішнім документам.

1.3. Стратегія розроблена відповідно до:

- Декларації схильності до ризиків АТ «СК КРАЇНА», затвердженої рішенням Загальних зборів акціонерів Страховика (протокол від 25.06.2024р. № 57) (далі – Декларація);
- Статуту Страховика;
- Директиви Європейського Парламенту та Ради 2009/138/ЄС від 25.11.2009 про започаткування та ведення діяльності у сфері страхування та перестраховування (Платоспроможність II); Закону України «Про страхування» від 18.11.2021 № 1909-IX (із змінами та доповненнями);
- Закону України «Про фінансові послуги та фінансові компанії» від 14.12.2021 № 1953-IX (зі змінами та доповненнями);
- Положення про вимоги до системи управління страхування, затверджене постановою Правління Національного банку України від 27.12.2023 № 194, зі змінами та доповненнями (далі – Положення НБУ № 194);
- іншого чинного законодавства України та нормативно-правових актів Національного банку України.

1.4. Метою Стратегії є створення, організація та підтримка ефективної системи управління ризиками для виконання поточних і стратегічних цілей Страховика з використанням відповідних політик, методів та засобів управління і контролю за ризиками, які генеруються зовнішнім середовищем, структурою активів і пасивів та бізнес-процесами Страховика з плановим забезпеченням:

- Безперервної діяльності та підвищення фінансової стійкості Страховика, виявлення (ідентифікації), оцінки, моніторингу та контролю ризиків, а також зниження їх впливу на реалізацію Стратегії сталого розвитку Страховика;
- Утримання профілю ризику в межах цільового розділу для загального рівня ризик-апетиту та інших показників ризик-апетиту (як кількісних, так і якісних);
- Достатності капіталу Страховика для покриття суттєвих ризиків, визначених Декларацією та Стратегією;
- Захист інтересів стейкхолдерів: акціонерів, клієнтів, інвесторів та інших осіб, зацікавлених у стійкій роботі Страховика;
- Виконання регуляторних норм чинного законодавства України, у т.ч. нормативно-правових актів Національного банку України.

1.5. Основними завданнями управління ризиками Страховика в рамках цієї Стратегії є:

- Забезпечення реалізації Стратегії розвитку Страховика відповідно до бізнес-моделі Страховика;
- Створення принципів та стандартів щодо управління ризиками;
- Визначення суттєвих ризиків, що притаманні діяльності Страховика, та порядок управління ними;

- Підтримка оптимального рівня доходності та ризиків;
- Визначення сукупного рівня ризик-апетиту та рівня ризик-апетиту щодо кожного з ризику (індивідуальний рівень) та встановлення на їх основі відповідних лімітів;
- Здійснення моніторингу та контролю за дотриманням Страховиком встановленої Декларації загального рівня ризик-апетиту;
- Визначення порядку і термінів надання суб'єктам системи управління ризиками Страховика управлінської звітності;
- Проведення планування достатності капіталу Страховика, враховуючи наявні суттєві ризики, у тому числі з урахуванням стрес-тестування стійкості Страховика до негативного розвитку внутрішніх чи зовнішніх факторів;
- Розробка профілактичних дій та заходів для забезпечення безперервної діяльності у разі наявності кризових чи стресових зовнішніх або внутрішніх подій;
- Забезпечення виконання зобов'язань Страховика перед інвесторами, вкладниками, іншими кредиторами та акціонерами;
- Розвиток культури управління ризиками в Страховику на всіх рівнях управління, визначених цією Стратегією.

2. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ, СКОРОЧЕННЯ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ

2.1. У цьому документі використані наступні терміни та скорочення:

- **Страховик** – АТ «СК КРАЇНА».
- **Стратегія розвитку Страховика** – Стратегія розвитку АТ «СК «КРАЇНА» на 2024 - 2027 роки.
- **Система управління ризиками** – сукупність затверджених внутрішніх документів (політик, методик, процедур управління ризиками), які визначають порядок дій, спрямованих на здійснення систематичного процесу виявлення, вимірювання, моніторингу, контролю звітування та пом'якшення всіх видів ризиків на всіх організаційних рівнях.
- **Культура управління ризиками** – дотримання визначених Страховиком принципів, правил, норм, спрямованих на поінформованість керівників та працівників Страховика щодо їх участі та відповідальності при управління ризиками;
- **Декларація схильності до ризиків (RAS – Risk Appetite Statement)** – внутрішній документ Страховика, який визначає сукупну величину ризик-апетиту, види ризиків, які Страховик приймає або уникає з метою досягнення його бізнес-цілей, та рівень ризик-апетиту щодо кожного з них (індивідуальний рівень).
- **Допустимий рівень ризику (risk capacity)** - максимальна величина ризику, яку Страховик у змозі прийняти за всіма видами ризиків з огляду на здатність адекватно та ефективно управляти ризиками, а також з урахуванням обмежень, встановлених законодавством;
- **Ліміти (обмеження) щодо ризиків страховика (risk limits)** - обмеження (якісні та/або кількісні, єдиним значенням або діапазоном чи межами), установлені для контролю за величиною ризиків, на які наражається Страховик протягом своєї діяльності, з метою дотримання допустимого рівня ризику;
- **Ризик-апетит або схильність до ризику (risk appetite)** - сукупна величина за всіма видами ризиків, визначена наперед та в межах допустимого рівня ризику, щодо яких Страховик прийняв рішення про доцільність/необхідність їх утримання з метою досягнення його стратегічних цілей та виконання плану діяльності Страховика;
- **Профіль ризику** - оцінка загального рівня вразливості Страховика до ризиків (до вжиття заходів для мінімізації ризику-після вжиття заходів для мінімізації ризику), на які Страховик наражається у своїй діяльності, в агрегованому вигляді та в розрізі всіх видів ризиків, проведена на визначену дату (на основі поточних або прогнозованих припущень);
- **Значні/істотні ризики** – ризики, реалізація яких може суттєво вплинути на ефективність роботи Страховика, в тому числі на достатність капіталу Страховика;

- **Карта ризиків** – звіт Страховика, що відображає вплив та ймовірність реалізації ризику, на основі Звіту Страховик визначає, які з притаманних ризиків є істотні;
- **Внутрішні документи Страховика** – документи, затверджені органом управління Страховика в межах його компетенції, включаючи політику за окремими напрямками діяльності, положення, інструкції, методики, правила, стратегії, розпорядження, рішення, накази або документи, розроблені в іншій формі, з урахуванням вимог Положення НБУ № 194;
- **Внутрішні процедури оцінки достатності капіталу** – процес оцінки Страховиком достатності капіталу (розрахунок капіталу платоспроможності та мінімального капіталу) на постійній основі. Необхідність мати регулятивний капітал, достатній для підтримання платоспроможності. Виконання вимог до капіталу платоспроможності, а також складових та пропорцій складових регулятивного капіталу.
- **Головний комплаєнс-менеджер** - особа, відповідальна за виконання функції комплаєнс;
- **Головний ризик-менеджер** - особа, відповідальна за виконання функції ризик-менеджменту;
- **Підрозділ фінансового моніторингу** – структурний підрозділ Страховика, що забезпечує виконання функцій з управління ризиками AML (Anti-Money Laundering) протидія відмиванню коштів/фінансуванню тероризму – запобігання та протидія легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення;
- **Модель трьох ліній захисту** – сукупність принципів, оснований на найкращих світових практиках, що дозволяє найбільш ефективно розподіляти функції із управління ризиками між структурними підрозділами;
- **План безперервної діяльності/ПБД** – план що забезпечуватиме обмеження перерв у роботі страховика та уможливить безперервність виконання страховиком його ключових функцій та ключових процесів у разі настання непередбачуваної ситуації техногенного або природного характеру, або надзвичайних обставин (далі – непередбачувана обставина);
- **План відновлення/ПВ** – план на випадок настання кризових ситуацій, внаслідок яких прийнятний регулятивний капітал страховика для виконання вимог до капіталу платоспроможності не перевищуватиме 120 відсотків капіталу платоспроможності та/або будуть наявні значні ризики порушення вимог до капіталу платоспроможності, який забезпечуватиме гарантування відновлення протягом строку встановленого нормативно-правовими актами НБУ, з дня встановлення порушення вимог до капіталу платоспроможності, фінансового стану Страховика;
- **План фінансування/ПФ** – план на випадок порушення вимог до мінімального капіталу та/або наявності значних ризиків порушення вимог до мінімального капіталу у наступні три місяці, що гарантуватиме відновлення фінансового стану страховика та виконання ним вимог щонайменше до мінімального капіталу протягом строку встановленого нормативно-правовими актами НБУ з дати, коли було встановлено порушення вимог до мінімального капіталу.
- **Прийняття ризиків** – утримання ризиків на рівні, що перебуває в межах визначеної Страховиком схильності до ризиків (ризик-апетиту) та не створює загрози для інтересів акціонерів Страховика, клієнтів, інвесторів та фінансової стійкості Страховика;
- **Уникнення ризику** – припинення здійснення операцій, що з високою ймовірністю настання призводять до значних збитків;
- **Пом'якшення ризиків** - комплекс заходів, спрямованих на зменшення ймовірності прояву ризику та/або зменшення впливу ризику на результати діяльності Страховика;
- **Фактор ризику** - обставина, дія, явище, що сприяє/може передувати виникненню ризику, певна загроза або вразливість, яка є в діяльності Страховика;

- **Органи управління та контролю Страховика** - Загальні збори акціонерів Страховика, Наглядова рада Страховика, Правління Страховика;
- **Структурний підрозділ (підрозділи)** - адміністративно відокремлений організаційний елемент в Структурі Страховика з встановленими для нього відносинами підпорядкованості, що виконує на постійній основі визначені для нього взаємопов'язані завдання та функції;
- **Інформаційна система щодо управління ризиками** - сукупність технічних засобів, методів і процедур, що забезпечують реєстрацію, зберігання, оброблення, моніторинг і своєчасне формування достовірної інформації для звітування (інформування), аналізу та прийняття своєчасних та адекватних управлінських рішень щодо управління ризиками;
- **Ключові процеси страховика** - дії, операції, завдання, що виконуються структурними підрозділами, окремими працівниками Страховика, інформаційними системами (включаючи функції, передані на аутсорсинг), що мають безпосередній та істотний вплив на досягнення цілей діяльності Страховика, а порушення здійснення контрольних заходів щодо таких процесів може завдати істотних збитків Страховикові або його клієнтам та/або може призвести до порушення вимог чинного законодавства України.

2.2. Терміни, визначення та скорочення, не визначені в цьому Розділі, вживаються у визначеннях, наведених далі за текстом цієї Стратегії, а у разі відсутності такого визначення, відповідно до чинного законодавства та/або пов'язаних внутрішніх документів Страховика. Якщо визначення у внутрішніх документах Страховика відрізняються від наведених у цій Стратегії, для цілей тлумачення Стратегії превалюють значення, наведені у тексті Стратегії.

3. ПРИНЦИПИ ТА ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

3.1. Страховик створює комплексну, адекватну та ефективну систему управління ризиками з урахуванням особливостей діяльності та розміру Страховика, Стратегії розвитку Страховика, Декларації та інших внутрішніх документів, якими визначено характер та обсяг страхових послуг, профіль ризику та значимість Страховика.

3.2. Принципи системи управління ризиками:

1. **Ефективність** – забезпечення об'єктивної оцінки розміру ризиків Страховика та повноти заходів щодо управління ризиками з оптимальним використанням фінансових ресурсів, персоналу та інформаційних систем щодо управління ризиками Страховика;
2. **Своєчасність** – забезпечення своєчасного (на ранній стадії) виявлення, вимірювання, моніторингу, контролю, звітування та пом'якшення всіх видів ризиків на всіх організаційних рівнях;
3. **Структурованість** – забезпечення розподілу функцій, обов'язків і повноважень з управління ризиками між усіма структурними підрозділами та працівниками Страховика та їх відповідальності згідно з таким розподілом;
4. **Розмежування обов'язків** (відокремлення функції контролю від здійснення операцій Страховика) – уникнення ситуації, за якої одна й та сама особа здійснює операції Страховика та виконує функції контролю;
5. **Усебічність та комплексність** – охоплення всіх видів діяльності Страховика на всіх організаційних рівнях та в усіх його структурних підрозділах, оцінка взаємного впливу ризиків;
6. **Пропорційність** – відповідність системи управління ризиками бізнес-моделі Страховика, його системній важливості, а також рівню складності операцій, що здійснюються Страховиком;

7. **Незалежність** – свобода від обставин, що становлять загрозу для неупередженого виконання підрозділом з управління ризиками та підрозділом комплаєнс своїх функцій;
 8. **Конфіденційність** – обмеження доступу до інформації, яка має бути захищеною від несанкціонованого ознайомлення;
 9. **Прозорість** – оприлюднення Страховиком інформації щодо системи управління ризиками та профілю ризику;
 10. **Обізнаність** – сприяння розвитку культури управління ризиками щодо повного усвідомлення ризиків, притаманних діяльності Страховика, шляхом забезпечення своєчасного та повного (з належним рівнем деталізації) розкриття інформації щодо наявних ризиків для їх всебічної оцінки та прийняття своєчасних та адекватних управлінських рішень/заходів;
 11. **Забезпечення «трьох ліній захисту»** - в процесі здійснення діяльності по управлінню ризиками забезпечується залучення всіх структурних підрозділів Страховика до проведення оцінки, прийняття та контроль ризиків;
 12. **Вдосконалення системи управління ризиками** – система управління ризиками Страховика відповідає рівню розвитку Страховика, зовнішніх умов, нововведень в практиці управління ризиками.
- 3.3. Суб'єктами системи управління ризиками є:
- Наглядова рада Страховика;
 - Комітет Наглядової ради з питань аудиту;
 - Правління Страховика;
 - Страховий комітет;
 - Інвестиційний комітет;
 - Головний ризик-менеджер (CRO);
 - Головний комплаєнс-менеджер (CCO);
 - Керівник підрозділу фінансового моніторингу – в частині управління ризиками по відмиванню коштів/фінансування тероризму;
 - Внутрішній аудитор Страховика;
 - Відповідальний актуарій;
 - Бізнес-підрозділи та підрозділи підтримки (перша лінія захисту).
- 3.4. Суб'єкти системи управління ризиками здійснюють свою діяльність на підставі положення або іншого документу, що визначають їх обов'язки, сферу діяльності (делеговані функції) та робочі процедури.

3.5. Рівні контролю (лінії захисту) в рамках системи внутрішнього контролю Страховика:

Організація процесу управління ризиками Страховика передбачає впровадження та налагодження основних процесів та чіткий розподіл функцій, обов'язків і повноважень з управління ризиками між усіма суб'єктами системи управління ризиками та працівниками Страховика, а також їх відповідальність згідно з таким розподілом, із застосуванням моделі трьох ліній захисту:

- **Перша лінія захисту** – на рівні бізнес-підрозділів Страховика та підрозділів підтримки діяльності Страховика. Ці підрозділи є власниками всіх ризиків, що виникають у сфері їх відповідальності, які відповідають за виявлення та оцінку ризиків, несуть відповідальність за них, здійснюють поточне управління ризиками (застосування управлінських заходів) і подають звіти щодо поточного управління такими ризиками, відповідно до функцій, визначених положеннями про підрозділ.

1 лінія захисту

Мета	Забезпечити дотримання обмежень за ризиками, встановлених уповноваженими органами
Функції	<ul style="list-style-type: none">- ідентифікація видів ризиків;- виявлення та первинна оцінка ризиків при проведенні операцій;- первинний контроль відповідності ризику, який приймається, та встановлених обмежень;- розробка та реалізація заходів, необхідних для дотримання встановлених обмежень;- виконання внутрішніх нормативних документів з питань управління ризиками у межах своєї компетенції.

- **Друга лінія захисту** – на рівні відповідальної особи з управління ризиками (головний ризик-менеджер), відповідальної особи за дотриманням норм (комплаєнс) (головний комплаєнс-менеджер) та відповідальної особи за здійсненні актуарної функції, які відповідно до внутрішніх документів забезпечують впевненість керівників Страховика в тому, що впроваджені першою лінією захисту заходи з контролю та управління ризиками є ефективними, відповідають вимогам законодавства України та внутрішнім документам Страховика, а також підрозділ фінансового моніторингу – в частині управління ризиками протидії відмиванню доходів/фінансування тероризму.

2 лінія захисту

Мета	Незалежний від 1-ї лінії захисту контроль ризиків
Функції	<ul style="list-style-type: none">- розробка та впровадження вимог до системи управління ризиками;- розробка та впровадження інструментів та моделей для аналізу та контролю за ризиками;- виявлення, вимірювання, моніторинг, контроль, пом'якшення та звітування щодо ризиків;- інформування керівництва та колегіальних органів про ризики, притаманні діяльності Страховика;- розвиток ризик-культури.

- **Третя лінія захисту** – на рівні внутрішнього аудиту проведення перевірки та оцінки ефективності функціонування системи управління ризиками першого та другого рівня захисту, включаючи оцінку ефективності системи внутрішнього контролю.

3 лінія захисту

Мета	Незалежна оцінка відповідності системи управління ризиків внутрішнім та зовнішнім вимогам
Функції	<ul style="list-style-type: none">- проведення незалежної оцінки ефективності системи управління ризиками;- проведення аналізу відповідності системи управління ризиками

<p>внутрішнім та зовнішнім вимогам;</p> <ul style="list-style-type: none"> - інформування керівництва про виявлені недоліки в системі управління ризиками; - контроль за усуненням виявлених недоліків в системі управління ризиками.

3.6. Система управління ризиками Страховика забезпечує виявлення, вимірювання, моніторинг, контроль, звітування та мінімізацію (зниження до контрольованого рівня) всіх суттєвих ризиків діяльності Страховика.

4. ОСНОВНІ ВИДИВ РИЗИКІВ СТРАХОВИКА

4.1. Перелік суттєвих видів ризиків, притаманних діяльності Страховика:

Андеррайтинговий ризик - ризик виникнення збитків чи додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів, або виникнення несприятливої зміни вартості страхових зобов'язань внаслідок неадекватних припущень, здійснених під час ціноутворення та резервування, що включає:

- ризик за преміями і резервами в страхуванні іншому, ніж страхування життя;
- катастрофічний ризик у страхуванні іншому, ніж страхування життя.

Ринковий ризик - ризик виникнення збитків чи додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів, або виникнення несприятливих змін у фінансовому стані, прямо чи опосередковано зумовлений зміною вартості активів та зобов'язань, що включає:

- ризик інвестицій в акції;
- ризик процентної ставки;
- валютний ризик;
- майновий ризик;
- ризик ринкової концентрації.

Операційний ризик - ризик виникнення збитків чи додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів внаслідок допущення недоліків або помилок в організації внутрішніх процесів, навмисних або ненавмисних дій працівників чи інших осіб, збоїв у роботі інформаційних систем або в наслідок впливу зовнішніх факторів, що включає:

- стратегічний ризик;
- репутаційний ризик;
- юридичний ризик;
- ризики інформаційних систем та інформаційної безпеки.

Комплаєнс-ризик - ризик виникнення збитків та/або санкцій, додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів, або втрати репутації внаслідок невідповідності діяльності Страховика вимогам законодавства та/або іншим вимогам (правилам, стандартам, принципам) щодо здійснення такої діяльності, яких повинен дотримуватися або прийняв рішення дотримуватися Страховик, правил добросовісної конкуренції, кодексу поведінки (етики), виникнення конфлікту інтересів, а також внутрішніх документів Страховика.

Кредитний ризик/ризик дефолту контрагента - ризик виникнення збитків чи додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів, або виникнення несприятливих змін у фінансовому стані внаслідок невиконання боржником/контрагентом взятих на себе зобов'язань (протягом 12 місяців) відповідно до умов договору, що включає:

- ризик дефолту контрагента.

4.2. Страховик в залежності від певної категорії ризику може використовувати наступні методи (інструменти) управління ризиками:

- прийняття ризику, що передбачає утримання ризиків на рівні в межах визначеного /визначеної Страховиком ризик-апетиту або схильності до ризиків та не створює загрози для клієнтів, акціонерів/учасників Страховика та його фінансового стану;

- передавання ризику, що передбачає страхування (перестраховування) ризиків, відступлення контрактних прав;
- пом'якшення або зниження ризику, що передбачає можливість передати частину або всі свої ризики іншій стороні, коригування певних процесів та/або впровадження додаткових контрольних заходів;
- уникнення ризику, що передбачає припинення здійснення або зміну діяльності (включаючи розірвання ділових відносин, продаж активу), яка створює ризик;
- інші інструменти, доступні для застосування.

4.3. Стандарти управління ризиками в Страховику:

В частині виявлення та вимірювання ризику:

- чіткий розподіл обов'язків між учасниками системи управління ризиками;
- своєчасне виявлення ризику;
- повнота процедур вимірювання (оцінки) ризику;
- врахування як прямих фінансових, так і опосередкованих та не фінансових втрат;
- структурний аналіз;
- аналіз рядів динаміки;
- коефіцієнтний аналіз;
- порівняльний аналіз;
- статистичний аналіз;
- оцінка концентрацій;
- бек-тестування моделей.

В частині пом'якшення або зниження ризику:

- уникнення ризику, що не відповідає ризик-апетиту (уникнення ризику, що передбачає відмову від здійснення певних операцій чи володіння активом або припинення ділових відносин, які наражають Страховика на ризик);
- зменшення ймовірності прояву ризику;
- зменшення впливу ризику на результати діяльності;
- коригування певних процесів та/або впровадження додаткових контрольних заходів.

В частині моніторингу та контролю ризику:

- адекватність системи контролю обсягу та комплексності операцій;
- своєчасне виявлення порушень лімітів ризику;
- ескалація фактів порушення лімітів ризику;
- вжиття негайних заходів із мінімізації виявленого ризику.

В частині звітування щодо ризиків:

- висока якість вхідної та вихідної інформації;
- своєчасність та регулярність звітування;
- адекватність інформаційно-технологічної підтримки;
- адекватність структури звітів профілю ризику.

В частині стрес-тестування:

- використання сценаріїв та моделей стрес-тестування, що є характерними для оцінки певного виду ризику;
- стрес макроекономічних показників (стабільність економічної ситуації (економічний спад, радикальна зміна вектору розвитку економіки, дефолту контрагентів); значні коливання курсу національної валюти відносно інших валют (інфляція, дефляція); рівень політичної та геополітичної стабільності; зміни процентних ставок);
- стрес мікроекономічних показників (можливість доступу Страховика до зовнішніх джерел фінансування; ринкова позиція Страховика);
- систематичне коригування (удосконалення) сценаріїв, розроблених моделей, методів (алгоритмів) розрахунку показників;

- належне документування результатів стрес-тестування за кожним із методів, сценаріїв та отриманих результатів;
- своєчасне доведення результатів стрес-тестування до відома Наглядової Ради Страховика та Правління Страховика.

4.4. Страховик створює систему управління ризиками, що відповідає його розміру, особливості діяльності Страховика, його плану діяльності, характеру та обсягів страхових послуг, профілю ризику та забезпечує виявлення, вимірювання (оцінку), моніторинг, звітування, контроль та пом'якшення/уникнення всіх суттєвих ризиків Страховика.

4.5. Управління суттєвими ризиками Страховика забезпечується шляхом своєчасного виявлення, вимірювання, моніторингу, контролю та звітування щодо суттєвих ризиків та здійснюється у відповідності до Політики з управління ризиками Страховика, положень та процедур, які Страховик розробляє та забезпечує своєчасну їх актуалізацію.

4.6. Страховик окремими внутрішніми документами розробляє Декларацію схильності до ризиків, переліку лімітів (обмежень) щодо ризиків, які враховуються при визначенні стратегії Страховика та при складанні бізнес-плану.

4.7. Система управління ризиками Страховика охоплює наступні напрямки:

- управління ризиками за напрямом андеррейтингу та формування технічних резервів;
- управління ризиками за напрямом управління активами та зобов'язаннями;
- управління ризиками за напрямом інвестування;
- управління ризиками за напрямом управління ризиком ліквідності;
- управління ризиками за напрямом управління ризиком концентрації;
- управління ризиками за напрямом управління операційним ризиком;
- управління ризиками за напрямом перестрашування та інших інструментів зниження ризику.

5. РИЗИК-АПЕТИТ, ЛІМІТИ ЗА ВИДАМИ РИЗИКІВ

5.1. Страховик визначає величину ризик-апетиту з метою досягнення його бізнес-цілей визначених у Декларації схильності до ризиків (RAS - Risk Appetite Statement).

5.2. Страховик з метою забезпечення контролю встановлює показники ризик-апетиту по різним видам ризиків:

- андеррайтингового ризику;
- ринкового ризику;
- кредитного/ризик дефолту контрагента;
- операційного ризику;
- комплаєнс-ризик.

5.3. Кожний показник ризик-апетиту (із переліку ключових ризик-індексаторів) на дату підготовки звіту має величину, яка співвідноситься з граничними значеннями показника:

- Низький рівень ризик-апетиту («норма») – межа у рамках якої Страхова компанія дотримується встановлених значень ризик-апетиту;
- Середній рівень ризик-апетиту («Контроль») – перевищення цих значень свідчить про зростання рівня ризику і наближення до граничних значень порушення рівня ризик-апетиту і свідчить про необхідність прийняття або ініціації управлінських рішень і заходів, спрямованих на повернення до встановлених значень ризик-апетиту («норма») і уникнення перевищення ліміту;
- Високий рівень ризик-апетиту («перевищення») – перевищення межі встановленого рівня ризик-апетиту. Межа «перевищення» повідомляє про настання критичної для Страховика ситуації і необхідності застосування негайних дій спрямованих на відновлення до допустимих значень. Перевищення ліміту зони «перевищення» вимагає негайного звіту Наглядовій Раді страховика.

5.4. Страховик установлює значення лімітів ризиків як якісні та/або кількісні, єдиним значенням або діапазоном, які встановлюються для контролю за величиною ризиків, на які наражається Страховик протягом своєї діяльності, з метою дотримання допустимого рівня ризику.

5.5. Політика управління ризиками Страховика визначає порядок встановлення значень лімітів ризиків та контролю за їх дотриманням.

5.6. Страховик переглядає значення лімітів ризиків у разі змін ринкових умов або стратегії/плану діяльності Страховика, але не рідше ніж раз на рік.

5.7. Перегляд здійснюється на підставі пропозицій підрозділів 1-ї лінії захисту, Головного ризик-менеджера, Головного комплаєнс-менеджера.

5.8. Страховик розробляє процедуру ескалації порушень ризик-апетитів та лімітів ризиків: форму та порядок інформування про порушення Наглядової Ради та Правління.

6. МОНІТОРИНГ, КОНТРОЛЬ ЗА ОБСЯГАМИ ПРИЙНЯТОГО РИЗИКУ ТА ЕСКАЛАЦІЯ ПОРУШЕНЬ

6.1. Головний ризик-менеджер та/або Головний комплаєнс-менеджер:

- забезпечує моніторинг та попередження порушень показників ризик-апетиту та лімітів ризиків, контролює наближення показників до граничних значень та у порядку, визначеному Наглядовою Радою, не пізніше наступного робочого дня після виявлення порушення ризик-апетиту або ліміту ризику інформує Наглядову Раду та Правління щодо такого порушення;
- у строки та в порядку, визначеному Наглядовою Радою, надає Наглядовій Раді та Правлінню інформацію про причини порушення ризик-апетитів та лімітів ризиків та пропозиції щодо заходів для усунення таких порушень.

6.2. Страховик накопичує інформацію щодо авторизованих перевищень та порушень лімітів ризиків.

6.3. Наглядова Рада проводить позачерговий перегляд значень лімітів, якщо авторизовані перевищення або порушення лімітів ризиків є частими або постійними. Результатом такого перегляду можуть бути:

- перегляд значень діючих лімітів;
- залишення значень лімітів без змін та затвердження плану заходів щодо запобігання їх подальшому перевищенню/порушенню.

7. ПРИНЦИПИ ТА ПІДХОДИ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПРИЙНЯТОГО СПІВВІДНОШЕННЯ ДОХІДНОСТІ ТА РИЗИКІВ

7.1. З метою досягнення поставлених цілей та генерації достатніх фінансових ресурсів для забезпечення стійкого розвитку Страховик керується такими принципами та підходами щодо визначення прийнятного співвідношення дохідності та ризиків:

- Системність – принципи сталого розвитку, які інтегровані у бізнес-модель управління фінансовими активами, що враховується під час планування та реалізації всіх проектів;
- Ефективність – удосконалення бізнес-процесів та методів ведення бізнесу, ефективне використання ресурсів та можливостей Страховика;
- Зваженість – обрання оптимального співвідношення між ризиком та дохідністю відповідно до принципів сталого розвитку;
- Залученість – обов'язкова участь керівників структурних підрозділів та спеціалістів трьох ліній захисту в процесі управління ризиками, що забезпечує комплексний підхід до управління ризиками, оскільки враховуються різні точки зору і компетенції, що підвищує якість прийнятих рішень;
- Безперервність – управління ризикам здійснюється поетапно та безперервно, враховуючи динамічні зміни у стані Страховика, його клієнтів та контрагентів, а також коливання на ринках.

- Обережність – кожна операція несе в собі ризик і має супроводжуватись обмеженням ризику цієї операції.

7.2. Принципи та підходи створюють цілісну систему управління, яка спрямована на досягнення балансу між дохідністю та ризиками, що забезпечують послідовність, ефективність та відповідність діяльності Страховика довгостроковим цілям сталого розвитку.

8. ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ЩОДО УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ТА ЗВІТУВАННЯ

8.1. Страховик створює надійну інформаційну систему щодо управління ризиками та звітування, яка забезпечує агрегування даних щодо ризиків, оперативне та достовірне вимірювання ризиків як в звичайних, так і в стресових ситуаціях.

8.2. Страховик розробляє процедури обробки даних щодо ризиків, політику конфіденційності та збереження такої інформації, а також доступу до неї, агрегування даних щодо ризиків, що забезпечують виконання наступних принципів:

- **Точність і цілісність**

Страховик підтримує обґрунтоване співвідношення у застосуванні автоматизованих та ручних процесів агрегування даних щодо ризиків. Максимально автоматизує процедури обробки даних з метою уникнення помилок. Страховик застосовує ручні процеси в ситуаціях, що потребують професійного судження.

Страховик використовує надійні процедури агрегування даних щодо ризиків та забезпечує:

1. Використання чітких процедур контролю за точністю даних про ризики;
2. Розробку політики та процедур використання програмного забезпечення працівниками Страховика, як при застосуванні ручних процесів, так і автоматизованих додатків та баз даних;
3. Верифікацію даних про ризики з даними бухгалтерського обліку;
4. Наявність єдиного надійного джерела інформації за кожним видом ризику;
5. Доступ до даних про ризики Головному ризик-менеджеру та Головному комплаєнс-менеджеру з метою формування якісної та достовірної звітності про ризики.

- **Повнота даних**

Дані про ризики мають групуватися за показниками, що дадуть змогу виявляти ризики та складати звіти.

- **Своєчасність**

Страховик своєчасно формує агреговані та актуалізовані дані щодо ризиків з одночасним дотриманням принципів точності і цілісності, повноти даних та адаптивності. Конкретні строки формування даних щодо ризиків залежать від затвердженої періодичності надання звітів щодо ризиків, а в разі виникнення стресових ситуацій - формування даних щодо ризиків здійснюється Страховиком у найкоротші строки.

- **Адаптивність**

Наявність достатньо гнучких процедур, що дасть змогу агрегувати дані щодо ризиків згідно з установленими вимогами.

9. УПРАВЛІНСЬКА ЗВІТНІСТЬ ПРО РИЗИКИ

9.1. Управлінська звітність про ризики має бути точною, вивіреною, відображати рівень прийнятого Страховиком ризику та формується з дотриманням наступних принципів:

- комплексність – управлінська звітність про ризики має охоплювати всі суттєві види ризиків Страховика, містити інформацію про концентрацію ризиків, дотримання

встановленого розміру ризик-апетиту та значень лімітів ризику, а також надавати перспективну оцінку ризиків з урахуванням впливу майбутніх операцій, а не тільки поточну та історичну;

- безперервність – надання звітності повинно проводитися безперервно відповідно зі встановленими термінами;
- своєчасність – означає, що зміни в структурі та обсягах активних операцій (фінансових інструментів) мають відображатися своєчасно;
- достовірність – відображена у звітах інформація повинна відповідати умовам договорів по фінансовим інструментам та базуватись на первинних облікових регістрах, сформованих відповідно до облікової політики Страховика;
- чіткість та інформативність – управлінська звітність про ризики має надавати чітку та однозначну інформацію та бути достатньо вичерпною для прийняття своєчасних та адекватних управлінських рішень;
- конфіденційність – управлінська звітність про ризики містить конфіденційний характер та має поширюватися серед користувачів такої звітності із дотриманням заходів конфіденційності;
- періодичність надання – інформація має надаватись підрозділами, які забезпечують підготовку та формування звітності у випадках, визначених цією Стратегією, Політикою з управління ризиками, та іншими внутрішніми документами Страховика, які передбачають формування та надання звітності з питань управління ризиками.

9.2. Звітність про ризики надається не рідше, ніж один раз на квартал для узагальнених звітів про ризики та один раз на рік для детальних звітів про ризики. Форма (необхідні розрізи) і терміни подачі звітів узгоджуються окремо відповідними рішеннями органів, яким надаються дані звіти (Наглядова рада, Правління/Комітети Правління).

9.3. Перелік управлінської звітності, що надається Наглядовій раді, Правлінню Страховика, визначається внутрішніми нормативними документами Страховика, що регулюють управління відповідними ризиками.

9.4. Наглядова рада Страховика є головним користувачем управлінської звітності про ризики (RAS Dashboard - може бути представлений у вигляді графіків, діаграм, кольорових індикаторів і таблиць), формує запити та забезпечує отримання інформації, необхідної для виконання своїх функцій.

9.5. Правління Страховика є ключовим користувачем управлінської звітності про ризики, а також забезпечує запити та отримання інформації, необхідної для виконання своїх функцій.

9.6. Періодичність складання та надання нестандартної управлінської звітності про ризики під час стресових ситуацій, у разі зміни потреб щодо необхідної управлінської звітності чи отримання запитів Національного банку України або інших регуляторних чи контролюючих органів, визначається для кожного такого випадку окремо.

10. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

10.1. Ця Стратегія підлягає плановому перегляду та актуалізації не рідше 1 разу на рік.

10.2. Перегляд та оновлення (актуалізація) Стратегії здійснюється шляхом затвердженням рішенням Наглядової ради Страховика (або рішенням Загальних зборів акціонерів Страховика у випадках передбачених чинним законодавством України) нової редакції Стратегії або прийняття рішення про дію Стратегії на наступний період до її чергового перегляду за попереднім схваленням та рекомендацією Правління Страховика.

10.3. Перегляд та оновлення (актуалізація) Стратегії здійснюється із метою актуалізації та поліпшення ефективності процесів та удосконалення системи внутрішнього контролю з урахуванням змін у законодавстві, відповідних стандартах професійних об'єднань, дія яких поширюється на Страховика.

10.4. У разі невідповідності будь-якої частини цієї Стратегії чинному законодавству України, нормативно-правовим актам Національного банку України, у тому числі у зв'язку з прийняттям нових актів законодавства України або нормативно-правових актів

Національного банку України, ця Стратегія діятиме лише у тій частині, що не суперечитиме чинному законодавству України, нормативно-правовим актам Національного банку України.

10.5. Відповідальним за здійснення перегляду стратегії та її актуалізації є CRO. Зміст Стратегії доводиться до відома працівників Страховика, які приймають ризики та несуть відповідальність за них (підрозділи першої лінії захисту), а також до підрозділів другої та третьої лінії захисту, шляхом розміщення його на внутрішньому порталі Страховика, з належним рівнем захисту.

10.6. Стратегія є внутрішнім нормативним документом, дотримання вимог якого є обов'язковим для працівників з управління ризиками.

Прощуровано та пронумеровано _____ аркушів

Голова Правління

Л.І. Мороз

